

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) _____

(Name) _____

2. (Signature) _____

(Name) _____

Roll No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as per admission card)

Roll No. _____

(In words)

J	3	5	1	0
---	---	---	---	---

Test Booklet No.

Time : 2 1/2 hours]

**PAPER-III
MANIPURI**

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 24

Number of Questions in this Booklet : 26

Instructions for the Candidates

- Write your roll number in the space provided on the top of this page.
- Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

No Additional Sheets are to be used.

- At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :

(i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.

(ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**

- Read instructions given inside carefully.
- One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
- If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table etc., is prohibited.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

- पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
- लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।

इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।

- परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :

(i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।

(ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**

- अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
- उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
- यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे ।
- आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
- केवल नीले/काले बाल प्वाइंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।
- किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।

MANIPURI

মণিপুরী

PAPER-III

পেপৰ-III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

পেপৰ অসি মাৰ্ক **চনী (200)** গীনি অমসুং তাংকক **মৰি (4)** থোৱা খায়দোকই । কেন্দিদেংশিংনা মসিগী মনুংদা পীৰিবা অকুপ্পা ৰাৱোলশিংগী মতুংইন্না তাংককশিং অসিদা য়াওৰিবা ৰাহংশিং খুমগদবনি ।

SECTION – I

তাংকক – I

Note : This section consists of **two** essay type questions of **twenty (20)** marks each, to be answered in about **five hundred (500)** words each. **(2 × 20 = 40 marks)**

তাংকক অসিদা মার্ক **কুন (20)** পীবা রচনা মত্তংগী রাহং অনী যাওই অমসুং রাহং খুদিংমক রাহে
চামঙা (500) মুক্কী মনুংদা খুমগদবনি । **(2 × 20 = 40)**

1. মণিপুৰী দ্ৰামাগী খোঙচত্তা জি.সি. তোংব্ৰা না কৰি অহোংবা পুৰকখিবগে ? হীৰম, মফোঙদোক অমসুং
লোল নৈনদুনা হোংলক্ৰিবা মশকশিংদু উৎলু ।

নংত্রগা

এৰিষ্টোটলগী মোত মতুং ইন্না এপিক অমসুং ত্ৰেজেদিগী মশক কৰন্না তাকপগে লোয়ননা মখোয় অনীগী
মরক্তা কৰন্না হেন্না মরু ওইনা লৌবগে নৈনৌ ।

নংত্রগা

হিন্দু লাইনীং চঙলক্ৰিঙৈগী মমাঙদা মণিপুৰীশিংগী চংনরন্না লাইনীংগী মরমদা বারেং অমা ইয়ু ।

2. ভারতকী কাব্য শাস্ত্ৰদা খেংনরিক মরু ওইবা সম্প্ৰদায়শিংদু করि करिनो ? मखोयशिंग अदुदगी अनीखक लौखलंगा सम्प्रदायशिंगदुगी मरमदा नैनौ ।

नंग्रगा

साहित्यगी इतिहास हायबसि करिनो ? मणिपुरी साहित्यगी इतिहास तांकक कया थोरुा खायदोकपा याबगे ? करि करिनो ? मखोयशिंग खायदोकपगी मरमशिंगदु करि करिनो ?

नंग्रगा

चीनबुंग साहित्य (ओरल लिट्रेचर) हायबसि करिनो ? मसिगी मरु ओईबा शक्रेनशिंगदु करि करिनो ? चीनबुंग साहित्य गा अईबा साहित्य (लिट्रेचर) गा अनिगी खेम्बशिंगदु खुदम पीदुना तकड ।

SECTION – II

তাংকক – II

Note : This section contains **three (3)** questions of **fifteen (15)** marks each, to be answered in about **three hundred (300)** words. **(3 × 15 = 45 marks)**

তাংকক অসিদা মাৰ্ক **ত্ৰামঙা (15)** পীবা ৰাহং **অহম (3)** যাওই অমসুং ৰাহং খুদিংমক ৰাহৈ **চহম (300)** মুজা খুমগদবনি । **(3 × 15 = 45)**

3. অৰিবা মণিপুৰী শৈৱেংগী লোন, মফোঙদোক অমসুং হীৰম কৰি কৰিনো ? মখোয়শিংগী মনুংদগী মশক নাইবা শৈৱেং অমা খনগংলগা নৈনৌ ।

4. মণিপুরী চেফোঙশিংনা সাহিত্য চাউখৎনবগী লমদা করম্বা থৌদাংশিং লৌরিবগে ?
5. এফিক্স কদায়বু কৌবগে ? মখল কয়া শুবগে ? মণিপুরী লোন্দা ফঙলিবা এফিক্সশিংদুগী মরমদা খুদমগা লোয়ননা নৈনৌ ।

SECTION – III

তাংকক – III

Note : This section contains **nine (9)** questions of **ten (10)** marks, each to be answered in about **fifty (50)** words. **(9 × 10 = 90 marks)**

তাংকক অসিঁদা মাৰ্ক **তৰা (10)** পীবা রাহং **মাপল (9)** যাওই অমসুং রাহং খুঁদিংমক রাহে **য়াঁঞ্খ (50)**
মুক্তা খুমগদবনি । **(9 × 10 = 90)**

6. ময়ায় চনবা মতমগী মণিপূৰী সাহিত্যদা হোংলক্লিবা মৰু ওইবা শক্লোনশিংদু কৰি কৰিনো ?

7. ইৰাবতনা ‘শিলং’ হায়ক শৈৱেংদা কনাগী-মরমদ শৈথাবগে অমসুং যখোয়গী শক্তম কৰন্না য়েকপগে

8. 'কেন্তি ফেবল' কদায়বু কৌবগে ? খুদম পীছনা তাকউ ।

9. 'লাল্লুপ' কদায়বু কৌবগে ? করস্বা মতমদা কমদৌনা মসিবু মুংথংথিবগে ?

10. অনৌবা মণিপুৰী সাহিত্য হৌৰকপগী মৰু ওইবা শক্লেণশিংদু কৰিনো ?

11. অৰিবা মতমগী মণিপুৰী সাহিত্যগী অকন-অথৌগী মৰমদা শৈথাবা লাইৰিক অমগী মৰমদা ইয়ু ।

12. রাঁদসরাঁদনা কবিতাবু করমা মশক তাল্লম্বগে ?

13. ক্লোজ কদায়বু কৌবগে ? মখল কয়া শুবগে ? খুদম পীদুনা তাকউ ।

14. খুই নৌংচেনবম নাইচা য়েকমা হাওতংলা কনানো ? মহারুা করিগীদমক নুমিং কাপখিবনো ?

SECTION – IV

তাংকক – IV

Note : This section contains **five (5)** questions of **five (5)** marks each based on the following passage. Each question should be answered in about **thirty (30)** words.

(5 × 5 = 25 marks)

তাংকক অসি মখাদা পীরিবা পেরেখাফ য়েংলগা শেয়া রাহং **মঙা (5)** য়াওই । রাহং খুদিংমক মার্ক **মঙা (5)** গীনি অমসুং রাইহে **কুয়া (30)** মুক্কী মনুংদা শোয়দনা খুমগদবনি । (5 × 5 = 25)

ওনবা নাইবা সমাজনি, শোয়দনা ওনগনি, মদুগীদমক করিমু হায়নিংগুই লৈতে; ঐখোয়না মরু ওইনা য়েংগদবদি লাক্লিবা অনৌবা য়াওল অসিদা অফবা মঙাল য়াওরিরা য়াওদবরা হায়বসিনি । গুসি ফাওবা উরিবা মত্তং অসিদদি চাওখংলকপগী মত্তংদি কয়া উদি, মতাং অসি য়ৌনা চিংনরক্রে মদুদি নোংমা

প্রলয়গী ঈচাও অমা লাকতুনা পৃথিবী'পৃষা ঈরোননুংদা লুপখিবগুম লুপখিবগুম ঐখোয়গীনি হায়দুনা
লেজরিবা সমাজ অমসুং সংস্কৃতি অসি নোংমদি খঙহৌদনা মাঙখিগদ্রা হায়বা ফাওবা নীংনরক্লে ।

মতাং অসিদা ময়েক শেংনা উৎপা তারকই লৈখা তারক্ৰবা সমাজ অমা অমসুং মহাক্ৰী
মাঙশিল্লক্ৰবা সংস্কৃতিবু কনবদা নুপী হায়বী জাতি অসিগীসু চাউরবা থৌদাং লৈরি । নুপীদা শেশ্বগী অমসুং
মাঙহনবগী শক্তি অনীখক যাওরি হায়বসি মথক্তসু পনখে । হায়নৈ শকহেনবী হেলেন মশুংলাংগী ত্রোয়
উফুললজা তিনখি, সীতাগীদমক মৈনা তুন্না চাকখি, সনাগী লঙ্কা । রাফম অসিমক কদায় ফাওবা চুস্বা
অমসুং লানবা হায়বদুদি মিৎয়েং কয়ামরুমদগী নৈনবা যাই, অদুগা পূন্মক্ৰী মথক্তা নুপীদা তোপ-তোপ্পা
শক্তি খরদি লৈরি হায়বসিদি চিংননীংঙাই লৈতনা য়ানরবা রাফমি । নুপীগী শুমহৎপগী শক্তি অঙ্কপনি,
মেনকানা বিশ্বামিত্ৰগী অকনবা তপস্যাবু লায়না থুগাইবা ওমখি । অমুকসু শান্তিগী মতাঙদা কুস্তী দেবীনা
কর্ণদা হায়জখিবা নীঙশিংদবা ওমদে, - “নহাক্ৰি ব্রাহ্মণনা ওঙবদা মতিকচাবা ওজা ওঙঙি, অদুবু
ওমগদ্রা দুৰ্যোধনগী কল্লক মৈরী মুৎথৎপা পাঙ্গনা নংত্রগা মন্ত্র শক্তিনা ? নমথবা ওমদবা মহাক্ৰি, লাল
তৌদনা য়েৎতুম মনাদা পকপা লৈপাক পীরক্লেই । অদু ওইরবদি শান্তি ওঙ্কবগীদমক পঞ্চ পাওবনা
ভিক্ষাগী চেঙ চাদুনা হিংবা তারা মতম পৃষা ? লাল হায়বসি অফবা নত্তে, ফত্তবনি, অনীমক চপ মান্না
তুস্মি, মফম অমসুং থৌদোককী মতুংইন্ন । অহিংসানা অথোইবা ধম্মনি, পূন্মক অসিবুয়ানা চংলবদি
ওইথোকলোইদবা করিসু লৈতে” । বুদ্ধগী বাণী অহিংসানি, মহাত্মাগী পাউজেলসু অহিংসানি, অদুবু বুদ্ধ
অমসুং মহাত্মাগী মাঙ-ওইননা কুস্তী দেবীনা অহিংসাগী রা খল্লম্বনি নুপীগী চরিএদা থোইদোক্ৰা
চাউথোকনীংঙাইনি ।

15. সমাজগী অনৌবা যাওনসিদা অইবনা মিপাইরিবসি করিগীনো ?

16. সমাজ অমবু কনবদা কনানা থৌদাং লৌগদগে ?

17. ত্ৰোয় অমসুং লক্ষা উং উনখিবনা কৰি উংপগে ?

18. লান হায়বসি ফত্তে হায়রিবসি কৰিগীনো ?

19. বুদ্ধ অমসুং মহাত্মাগী মাঙ ওইননা কনানা অহিংসাগী পাউজেল পীৰম্বগে ?

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	

Total Marks Obtained (in words) .....

(in figures) .....

Signature & Name of the Coordinator .....

(Evaluation)

Date .....